++C -תכנות מכוון עצמים ו-יחידה 01 מ- C -מ

קרן כליף

ביחידה זו נלמד:

- הגדרת תכנות מכוון עצמים
- :++C -b C ל- •
  - printf → cout
    - scanf → cin •
  - gets → cin.getline
    - malloc → new •
    - free → delete
      - nullptr •
    - טיפוס התייחסות •
    - העמסת פונקציות
  - ערכי ברירת מחדל לפונקציות •

מה אנחנו יודעים? תכנות פרוצדורלי

- בקורס C למדנו לתכנת במתודלוגיה הנקראת תכנות פרוצדורלי
  - התכנות היה בסגנון Top-Down
  - הדגש בתוכניות היה על פונקציות והמידע המועבר בינהן
- למשל, אם רצינו לטפל במטריצה, היינו רושמים את הפונקציות הבאות:
  - פונקציה שיודעת להקצות מטריצה •
  - פונקציה שיודעת לקלוט נתונים למטריצה
    - פונקציה שיודעת להדפיס את המטריצה •
  - פונקציה שיודעת לשחרר את נתוני המטריצה •
- כל אחת מהפונקציות הנ"ל הייתה צריכה לקבל את המטריצה ומימדיה כפרמטרים

לתכנות מכוון עצמים 3 עקרונות מרכזיים

מימוש אלטרנטיבי לקוד קיים.

הכמסה (encapsulation)

כל הנתונים והפעולות הקשורות לישות מסוימת מרוכזות יחדיו. המשתמש עובד עם "קופסא שחורה" <u>יתרונות</u>: קל ללמוד את הקוד ולהתמצא בו, תחזוקה פשוטה

. . .

• <u>דוגמה</u>: ל- person יש אוסף נתונים, ול- student יש בדיוק אותם נתונים ועוד כמה נוספים. לא נרצה לשכפל את כל הקוד שיש ב- person...

הרחבה של ישות קיימת כדי למנוע שכפול קוד, או לחילופין כדי לתת

הורשה (inheritance)

מאפשר להתייחס לישויות שונות בעלי בסיס זהה (מכנה משותף) באותו אופן

רב-תצורתיות (פולימורפיזם, (polymorphism

דוגמה: החזקת מערך של צורות, כאשר חלק מהצורות הן ריבוע, חלקן עיגול או משולש, ולהיות מסוגלים להדפיס את כולן

++C -תכונות נוספות ב- 2

כלי המאפשר לכתוב קוד כללי לטיפוסים שונים

<u>דוגמה</u>: האלגוריתם למיון קבוע לכל טיפוס, אבל המערך המתקבל ופעולות ההשוואה מבוצעות על טיפוסים שונים.

במקום לשכפל את הקוד עבור טיפוס שונה כל פעם, ניתן לכתוב פונקציה כללית אחת שתדע לטפל בכל טיפוס.

מנגנון לטיפול שגיאות בזמן ריצה

תבניות (templates)

חריגות (exceptions)

- :שפת C אר יומה סינטקטית לשפת C, אך יחד עם זאת יש כמה שינויים ++C שפת ++C שפת •
- (ברירת המחדל), cpp נפתח פרויקט באותו אופן כמו בקורס C, אבל נייצר קובץ עם סיומת cpp (ברירת המחדל). נא עם סיומת c
  - הקומפיילר שונה, ולכן יתכנו שגיאות קומפילציה טיפה שונות
  - ניתן להגדיר משתנים בכל חלק בתוכנית, ולא רק בתחילת בלוק (2
- iostream שהכילה פקודות קלט-פלט, נכליל את הספריה stdio.h במקום הכללת הספריה (ונוסיף using namespace std; הסבר בהמשך)
  - false או true שמחזיק את הערכים bool קיים הטיפוס (4
  - NULL -עם הערך nullptr ונשתמש בו במקום ב nullptr עם הערך (5
    - פקודות שונות לטיפול בקלט ופלט: (6
    - במקום הפקודה printf נשתמש בפקודה
      - cin נשתמש בפקודה scanf במקום הפקודה •
    - :פקודות שונות לטיפול בהקצאות ושחרור זיכרון (7
    - new נשתמש בפקודה malloc/calloc במקום הפקודות
      - במקום הפקודה free נשתמש בפקודה

אבל ראשית, שאני לא אתעצבן..

```
There are two types of people.
     (Condition)
                            (Condition) {
                             Statements
     Statements
    Programmers will know.
```

http://qph.is.quoracdn.net/main-qimg-e0c9dafb319150b6c6d9816047ed9eae?convert_to_webp=true

הפקודה cout

- (Console OUT) יודעת להדפיס נתונים למסך
- הסינטקס הרבה יותר פשוט מ- printf: אין צורך להבדיל בהדפסה בין הטיפוסים השונים, משרשרים את חלקי המחרוזת להדפסה באמצעות >>

cin הפקודה

- (Console IN) יודעת לקרוא נתונים מהמקלדת •
- הסינטקס הרבה יותר פשוט מ- scanf: אין צורך להבדיל בקליטה בין הטיפוסים השונים, משרשרים את הנתונים השונים שרוצים לקרוא באמצעות <<

```
#include <stdio.h>

C #include <iostream> C++
using namespace std;

int main()
{
    char str[10]
    int num;
    printf("Enter string and number: ");
    scanf("%s%d", str, &num);
}

char str[10];
    int num;
    int num;
    cout << "Enter string and number: ";
    cin >> str >> num;
}
```

cin.getline הפקודה

- יודעת לקרוא מחרוזת עד רווח cin •
- עד למקסימום תווים עד ב- cin.getline ניתן לקלוט תווים עד ENTER או עד למקסימום תווים •

```
#include <stdio.h> C

int main()
{
    char str[10];
    printf("Enter string: ");
    gets(str);
}
```

הפונקציה תקרא עד 9 תווים (אחד עבור ה- '0') או עד ENTER

buffer -ניקוי ה-cin.getline הפקודה

```
void cleanBuffer()
    int c;
    do
        c = getchar();
    } while (c != EOF && c != '\n');
int main()
    int x;
    char str[20];
    cout << "Enter num: ";</pre>
    cin >> x;
    cout << "Enter str: ";</pre>
    cleanBuffer();_
    cin.getline(str, 20);_
```

cout << "x=" << x << endl;

cout << "str=" << str << endl;</pre>

```
Enter num: 5
Enter str: x=5
str=
```

```
Enter num: 5
Enter str: hi
x=5
str=hi
```

או קריאה לפונקציה שגרסאות חדשות, flushall של VS מתעלמות מקי<u>ומה</u>

הפקודה קראה את האנטר שהיה ב- buffer ולכן נדמה כאילו התוכנית דילגה על הפעולה

בעיה בגרסאות קומפיילר מתקדמות

- הקומפיילר של visual studio לא תמיד אוהב את הפונקציות שיש ב- string.h והקומפיילר של visual studio שמספרו 4996, והקומפיילר מציע לכם warning (ובחלק מהגרסאות אפילו error) שמספרו 4996, והקומפיילר מציע לכם להשתמש בפונקציה חליפית
  - לא להשתמש בה!
  - הפתרון הוא הוספת השורה הבאה כשורה הראשונה בתוכנית:

#pragma warning (disable: 4996)

משמעות שורה זו היא לומר לקומפיילר להתעלם מהערה/שגיאה עם מספר זה •

delete -ו new הפקודות

- (malloc הפקודה new להקצאה דינאמית, מקצה מערך עם ערכי זבל (מקבילה ל new
  - calloc -אין מקבילה ל
  - realloc -אין מקבילה ל
  - ([] לשחרור זכרון שחרור מערך עם delete הפקודה

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main()
{
   int *arr, size;

   printf("How many elements? ");
   scanf("%d", &size);
   arr = (int*)malloc(size*sizeof(int));
   free(arr);
}
#include <iostream>
using namespace std

int main()
{
   int *arr, size;

   cout << "How many
   cin >> size;
   arr = new int[side]
   delete []arr;
}
```

```
#include <iostream>
using namespace std;

int main()
{
   int *arr, size;

   cout << "How many elements? ";
   cin >> size;
   arr = new int[size];
   delete []arr;
}
```



```
C++ #include <iostream>
                                              using namespace std;
                                              int main()
                                                  int size;
                                                  cout << "How many numbers? ";</pre>
#include <stdio.h>
                                                  cin >> size;
#include <stdlib.h>
                                                  int* arr = new int[size];
int main()
                                                  for (int i=0; i < size; i++)
                                                    cout << "Value #" << i+1 << ": " << arr[i] << "\n";</pre>
   int i, size;
   int* arr;
                                                                             נשים לב להגדרת המשתנים
                                                   delete []arr;
                                                                           באמצע התוכנית ובלולאה בפרט
   printf("How many numbers? ");
   scanf("%d", &size);
   arr = (int*)calloc(size, sizeof(int));
   for (i=0; i < size; i++)
       printf("Value #%d: %d\n", i+1, arr[i]);
```

free(arr);

דוגמה תוכנית המטפלת במטריצה

```
1. #include <iostream>
using namespace std;
3. const int N = 3;
4. const int M = 4;
5. // prototypes
6. int** allocateMatrix
                          (int rows, int cols);
                          (int** mat, int rows, int cols);
7. void enterInput
                          (int** mat, int rows, int cols);
8. void printMatrix
void freeMatrix
                          (int** mat, int rows);
10.int main()
                                 ה- main כתוב בראשי פרקים וניתן
11. {
                                  להבין בקלות מה קורה בתוכנית
       int** mat;
12.
       mat = allocateMatrix(N, M);
13.
       enterInput(mat, N, M);
14.
       printMatrix(mat, N, M);
15.
       freeMatrix(mat, N);
16.
17.}
```

דוגמה תוכנית המטפלת במטריצה (2)

```
int
                                                                                      int
                                                                                           int
                                                                              int
                                                                  int*
22.int** allocateMatrix(int rows, int cols)
23.
                                                                  int*
       int** mat = new int*[rows]; // allocating the rows
24.
                                                                  int*
       for (int i=0; i < rows; i++)
25.
             mat[i] = new int[cols]; // allocating the columns
26.
       return mat;
27.
                                    בתחילה מקצים מערך של *int, עבור השורהת
28.}
       enterInput(int** mat, int rows, int cols)
29. void
30.
       for (int i=0; i < rows; i++)
31.
           for (int j=0; j < cols; j++) |=0, |=0
32.
               cin >> mat[i][j];
33.
34.}
```

דוגמה תוכנית המטפלת במטריצה (3)

```
37.void printMatrix(int** mat, int rows, int cols)
38. {
        for (int i=0; i < rows; i++)
39.
                                                                                    int
                                                                                        int
                                                                                            int
                                                                                                 int
40.
            for (int j=0; j < cols; j++)
                                                                       int*
41.
                  cout << mat[i][j] << ", ";</pre>
42.
                                                                       int*
            cout << "\b\b \n";</pre>
43.
                                                                       int*
44.
45.}
46.void freeMatrix(int** mat, int rows)
47.
       for (int i=0; i < rows; i++)
48.
              delete []mat[i];
49.
                                             [] נשים לב: שחרור מערך עם ציון
       delete []mat;
37.
38.
```

nullptr

- nullptr_t החל מגרסת C++11 הוסיפו את הטיפוס החל מגרסת C++11 הוסיפו את הטיפוס •
- יסיפוס זה בא להחליף את השימוש ב- NULL מאחר ו- NULL הוא בסה"כ define לערך 0
  - רצו להבדיל מבחינה תחבירית בין מספר לבין מצביע •

```
int main()
{
    int* p = nullptr;
    p = 0;
    int x = NULL;
    //int y = nullptr;

    cout << p << endl;
    cout << x << endl;

    cout << typeid(NULL).name() << endl;
    cout << typeid(nullptr).name() << endl;
}</pre>
```

```
00000000
0
int
std::nullptr_t
```

nullptr -דוגמה שעדיף להשתמש ב

```
void foo(int) { cout << "In foo(int)\n"; }
void foo(int*) { cout << "In foo(int*)\n"; }

int main()
{
    foo(0);
    foo(NULL);
    foo(nullptr);
}</pre>
In foo(int)
In foo(int)
foo(int*)
foo(int*)
}
```

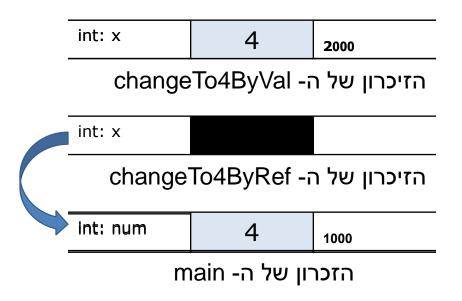
טיפוס התייחסות (ref)

- בשפת C כאשר רצינו שפונקציה תשנה את ערכו של ארגומנט מסוים, העברנו את C בשפת by value (העברה by pointer הכתובת שלו (העברה העתק, by pointer)
- בשפת C+ עדיין ניתן להעביר מצביעים כדי לשנות ארוגמנטים בפונקציות, אך יש דרך אדשה הנקראת העברת פרמטריםby reference חדשה הנקראת העברת פרמטרים

```
void changeTo4ByVal(int x)
   x = 4;
void changeTo4ByRef(int& x)
   x = 4;
int main()
   int num = 10;
   changeTo4ByVal(num);
   changeTo4ByRef(num);
```

by val לעומת by ref שליחת פרמטר

- בפונקציה המקבלת פרמטר by ref, מציינים לידו
   זהו למעשה מתן שם נוסף לארגומנט המקורי שנשלח
   הנגיש מתוך הפונקציה
- אין הבדל סינטקטי בשליחת המשתנה בעבור משתנה
   by reference או by value

swap הדוגמה ref פרמטר

2000

1000

1004

int: a

int: b

```
int: temp
void swap(int& a, int& b)
                                                               swap -הזכרון של ה
  int temp = a;
  a = b;
  b = temp;
                                                      int: x
                                                      int: y
int main()
                                                              main -הזכרון של ה
  int x=3, y=5;
  cout << "Before swap: x = " << x << ", y = " << y << "\n";
  swap(x, y);
  cout << "After swap: x = " << x << ", y = " << y << "\n";
```

פרמטר ref לעומת פרמטר פוינטר

```
void foo(int x, int* y, int& z)
    cout << x << " " << &x << endl;
    cout << y << " " << &y << " " << *y << endl;</pre>
    cout << z << " " << &z << endl;
int main()
    int a = 5;
    cout << a << " " << &a << endl;</pre>
    foo(a, &a, a);
```

-	int: x	5	2000	
	int*: y	1000	2004	
	int: z			
	הזכרון של ה- foo			
	int: a	5	1000	
	main -הזכרון של ה			

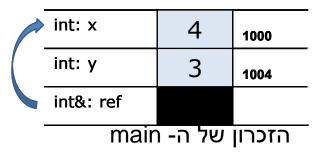
5 1000 5 2000 1000 2004 5 5 1000

reference משתנה מטיפוס

```
1000 1000
5 3 5
6 3 6
3 3 3
4 3 4
```

- מתן שם נוסף למשתנה כלשהו
  - חייב להיות מאותחל
- לא ניתן לייצר מערך של הפניות •
- אינו תופס מקום נוסף, ולכן כתובתו כמו כתובת המשתנה אליו הוא מפנה

```
int main()
  int x = 5, y = 3;
  int % ref = x;
  cout << &ref << " " << &x << endl;</pre>
  cout << x << " " << y << " " << ref << endl;</pre>
  X++;
  cout << x << " " << y << " " << ref << endl;</pre>
  ref = y;
  cout << x << " " << y << " " << ref << endl;</pre>
  ref++;
  cout << x << " " << y << " " << ref << endl;</pre>
```


טיפוס ref החזרתו מפונקציה

- בשפת C יכולנו להחזיר כתובת של משתנה מתוך פונקציה, וכך למעשה החזרנו את המשתנה המקורי, ולא העתק שלו
- by עדיין ניתן להחזיר משתנה by pointer, אך ניתן גם להחזיר משתנה reference
  - יש לשים לב שכשמחזירים משתנה by reference שהוא עדיין יהיה קיים ביציאה מהפונקציה (בדיוק כמו בשפת C)

טיפוס ref החזרתו מפונקציה דוגמה

הפונקציה מחזירה הפניה לאיבר המקסימלי

6 80 2

int[]: arr	6	1000
	80	1004
	2	1008
int: size	3	1012

main -הזכרון של ה

int[]: arr	1000	2000
int: size	3	2004
int: maxIndex	1	2008

getMax -הזכרון של ה

(Functions Overloading) העמסת פונקציות

- בשפת C++ ניתן להגדיר כמה פונקציות עם שם זהה, בתנאי שהקומפיילר ידע לאיזו גרסה לפנות
  - כלומר, ניתן להגדיר פונקציות דומות עם שם זהה, המקבלות טיפוסים שונים
    - דוגמה: ●

```
void swap(int& a, int& b)
  int temp = a;
  a = b;
                                             int main()
   b = temp;
                                                 int n1=3, n2=6;
                                                 swap(n1, n2);
void swap(char& a, char& b)<
                                                 char ch1='a', ch2='z';
  char temp = a;
                                                swap(ch1, ch2);
   a = b;
   b = temp;
```

(ambiguity) בעית דו-משמעות

- הקומפיילר אינו יכול להבדיל בין 2 פונקציות הנבדלות אך ורק בערך המוחזר
  - הסיבה: לא בהכרח יהיה שימוש בערך המוחזר
    - **דוגמה:**

```
int foo() {return 0;}
char foo() {return 'a';}
int main()
{
    foo();
```

מבחינת הקומפיילר זו הגדרה כפולה של הפונקציה, כי אינו מבחין כגרסה שוני כאשר ההבדל הוא רק בערך המחוזר:
error C2371: 'foo' : redefinition; different basic types

(2) (ambiguity) בעית דו-משמעות

:גם במקרה זה הקומפיילר לא ידע לאיזו גרסה לפנות

```
void foo(double d) {}
                                               void foo(double d) {}
void foo(float f) {}
                                               void foo(float f) {}
                                  דוגמא תקינה
int main()
                                               int main()
     int x=3;
                                                     double d = 5.2;
     foo(x);
                                                     float f = 7.3f;
                                                     foo(d);
              error C2668: 'foo' : ambiguous
                                                     foo(f);
                call to overloaded function
              אם להמיר את x הקומפיילר לא יודע אם
                    float -או ל double -ל
```

אינה בעיה של הפונקציות, אלא של אופן ambiguity -בעיית ה-הקריאה, שאינו מורה לקומפיילר באופן חד-משמעי לאיזו גרסא לפנות

(default values) ערכי ברירת מחדל

- בשפת C+ ניתן לתת ערך ברירת מחדל לפרמטרים האחרונים שהפונקציה מקבלת,
   ובכך יהיה ניתן בשימוש להחסיר ארגומנטים אלו
  - התוצאה היא העמסת הפונקציה

```
void printChar(char ch='*', int times=5);
                                           במקרה של הפרדה בין ההצהרה למימוש,
int main()
                                             ערכי ברירת המחדל יכתבו בהצהרה
   printChar('#', 3);
   printChar('@');
                                 העמסת 3 פונקציות
   printChar();
                               במחיר מימוש של אחת ©
void printChar(char ch, int times)
   for (int i=0 ; i < times ; i++)</pre>
       cout << ch;</pre>
   cout << endl;</pre>
```

ערכי ברירת מחדל (2)

```
1. void printChar(char ch='*', int times=5);
2. void printChar(int times, char ch='*');
3.
                                          נשים לב כי לא ניתן לתת ערך ב"מ לפרמטר
4. int main()
                                          ambiguity, משום שנקבל שגיאת times
5. {
                                            במידה ויקראו לפונקציה ללא פרמטרים
        printChar('#', 3);
6.
                                קריאה לפונקציה הראשונה
        printChar('@');
7.
        printChar();
8.
        printChar(8);
9.
                                ֹקריאה לפונקציה השניה
10.}
11.
12. void printChar(char ch, int times)
13.{
                                       לא ניתן היה להגדיר את את הפונקציה הבאה:
        for (int i=0 ; i < times</pre>
14.
                                        void printChar(int times=5, char ch);
              cout << ch;</pre>
15.
                                        משום שערכי ב"מ ניתן לתת רק לפרמטרים
        cout << endl;</pre>
16.
                                       האחרונים ברשימה. אחרת, הקריאה לפונקציה
17.}
                                       וזה לא תקין printChar( , '*') ועטרך להיות:
18. void printChar(int times, charten)
19.{
        printChar(ch, times);
20.
21.}
```

ביחידה זו למדנו:

- הגדרת תכנות מכוון עצמים
- :++C -b C ל- •
  - printf → cout
    - scanf → cin •
  - gets → cin.getline
    - malloc → new •
    - free → delete
      - nullptr •
    - טיפוס התייחסות •
    - העמסת פונקציות
  - ערכי ברירת מחדל לפונקציות •

תרגיל – טיפוסי התייחסות – מה הפלט?

```
using namespace std;
int globalVar = 8;
int& getGlobalVarByRef()
    return globalVar;
// this is wrong !!!
// can't return local variable ByRef !
// Should be compilation error, but the VS
// takes it and gives a warning
// (anyway it's WRONG)
int& getLocalVar()
    int i = 10;
    return i;
// here i is a reference to globalVar
// and this is fine
int& getVarByRef()
    int& i = globalVar;
    return i;
```

#include <iostream>

```
const int& getConstValByRef()
     // warning
     return 5; // temp var is created
int main()
     getGlobalVarByRef() = 3;
     cout << globalVar << endl;</pre>
     getLocalVar() = 4;
     cout << getLocalVar() << endl;</pre>
     getVarByRef() = 5;
     cout << getVarByRef() << endl;</pre>
     cout << globalVar << endl;</pre>
     //getConstValByRef() = 6;
     // because const can not be changed....
     cout << getConstValByRef() << endl;</pre>
```

תרגיל – החזרת טיפוס התייחסות

:by ref כתוב את הפונקציה הבאה אשר מקבלת מערך, גודלו וערך לחיפוש המתקבל
int& find(int arr[], int size, int& seek)

במידה ואינו seek את האיבר הראשון במערך שערכו שווה ל- by ref, במידה ואינו קיים תחזיר את seek.

- ?by ref צריך לעבור seek <u>שאלה</u>: מדוע הפרמטר
  - כתבו main:
  - הגדירו מערך •
- שלחו ערכיו לפונקציה הנ"ל עם ערך לחיפוש. במידה והערך נמצא במערך, יש להחליף ערכו
   ב- 1-
  - הדפיסו את המערך לאחר הקריאה לפונקציה

(1/4) חזרה על הקצאות דינאמיות — תרגיל

- :Survivor כתבו את המבנה
  - נתוני המבנה:
- שם השורד: מחרוזת סטטית בגודל 20
  - וו. גיל
- כתבו את הפונקציות הגלובליות הבאות, בחלק מהמקרים עליכם להחליט מהם הפרמטרים שיתקבלו:
  - ותקרא אליו נתונים מהמקלדת רef אתחול: הפונקציה תקבל ref אתחול: הפונקציה אליו
    - וו. פונקציה המדפיסה את נתוני השורד

(2/4) חזרה על הקצאות דינאמיות – חזרה על

- :main כתבו .2
- שאלו את המשתמש כמה שורדים יש בכל שבט ...
- וו. הגדירו 2 מערכים של מצביעים ל- Survivor בגודל המבוקש
- ווו. קלטו נתונים בלולאה לתוך 2 השבטים עד אשר המשתמש יבחר להפסיק או עד אשר לא יהיה מקום לשורדים נוספים
  - ו. הדפיסו את נתוני 2 השבטים $\mathbb{I}$
    - ע. שחררו זיכרון .∨

תרגול – חזרה על הקצאות דינאמיות (3/4)

- :Tribe כתוב את המבנה
  - נתוני המבנה:
- מספר השורדים המקסימלית בשבט
  - Survivor -סערך של מצביעים •
  - מספר השורדים שנשארו בשבט •
- 4. כתבו את הפונקציות הגלובליות הבאות, בחלק מהמקרים עליכם להחליט מהם הפרמטרים שיתקבלו:
  - עדיין, רק איתחול: הפונקציה תקבל ref ל- Tribe אתחול: הפונקציה תקבל איתחול את נתוניו (ללא שורדים עדיין, רק איתחול)
    - הוספת שורד לשבט ועדכון הנתונים הרלוונטים
      - הדפסה שמות כל השורדים בשבט

(4/4) חזרה על הקצאות דינאמיות – חזרה על

- 5. עדכנו את ה- main כך שישתמש עבור כל שבט במבנה Tribe שכתבתם במקום שני מערכים של Survivor
  - אל תשכחו לשחרר זיכרון! •